

116

*Lobedu History.* K34 / 6  
Semelo sa setshaba sa Balobedu.

1/5

1. Setshaba sa Balobedu se bitswa Baana Kolobe. Bakgalaka Mokgwebo. Ke sena sereto sa bona. Ke setshaba se se arogilego, Bokgalaka mehleng ya kgoshi Mampo.
2. Mampo o be a na le barwa ba bantsi. Barwa bao ba gagwe ba lwela bogosi. Ka gobane e a swanetsego go ba kgosi e sa le e monyane, bo-monnawe ba rata go mmolaya. Ka gorealo mmagwe e a bitswago Tsukutleng mosadi e mogolo wa kgosi Mampo a tshabisa ngwana ka morago ga lehu la kgosi Mampo.
3. Tsukutleng a tloga le setshaba se segolo sa banna le basadi. Leina la ngwana ke Phetole Makaphele. Go kwala gore ba ile ge ba tloga mosadi yo a tloga le Kgapana ya pula le le bitswago (Kumpo La-Vola). E ka ba mengwaga e 400 ge go diregile taba tseo.
4. Ge ba tloga nageng ya Bokgalaka ba leba thoko ya botswa-tsatsi le Bodikela ba sepela gare ga bodikela le Botswa-tsatsi. Ba tshela noka ya Limpopo, ba tla ba tswa ka dithaba tsa Southansberg, mo legong go bitswago Phara ya Mokeetsi. Ba leba naga ya Batlokwa e sale naga ya lesoka go sena motho go yona. Ge ba le felo fao, ba rera gore ba ka leba kae. Ba kwana go ya thoko ya bohlabana-tsatsi, ba fologa ka dithaba tsa ga Ratsaka ba tsela noka ya monna-mme, ba tla ba tsela Letaba le lenyane ba levile gape thoko ya north, ba fihla nokeng ya Mokeetsi.
5. Ba fologa le noka go go fihla mo go kopanago, Mokeetsi le Mosukudutswa. Ba tlogela dinoka ba leba thoko ya botswa-tsatsi east, ge ba sepetsi lebaka le le telele go tloga nokeng ba hwetsa thabana ba dula godimo ga yona. Ba go reya leina la Kgumelong. Ke wona motse wa pele wa Balobedu mo nageng ye. Phetole a thoma go busa setshaba.
6. O be a na le basadi ba bantsi le barwa. Barwa ba gagwe ba ba tsebywang ke ba-  
 Modike Mahasha le Mohale. Ke gona ka morago ga go ba dutsi fao e le kgale kgosi Phetole a hwetsa gona le setshaba se sengwe mo nageng yeo. Go kwala gore ke setshaba se se tlogilego Bokalaka pele ga Balobedu. Sa be se sena mollo.

- 3 7. Se phela byalo ka diphoofolo. Ba phela ka nama ya diphoofolo le go ja mabele a sa apewa ka baka la go hloka mollo. Le gona go kwala gore ba be ba phela byalo ka barwa.
8. Setshaba seo se bitswa BaSeoka go thwe se ile sa timelelwa ke mollo. Byalo kgosi ya Balobedu Phetole le setshaba sa gagwe ka go rata naga ye ba tsuma mollo wa swara naga kamoka ka gobane e be e le naga ya sethokgwa. Bjalo ba ga Seoka ba tshaba ge ba bona mollo. Ba bantsi ba hwa ba tsungwa ke mollo. Ba bangwe ba tsabela dithabeng ba napa ba ile le naga.
9. Go be go na le felo ga Sethokgwa se segolo mo ba setshaba seo sa Seoka ba bego ba go dira badimong. Mo ba direlego badimo ba bona gona. Ge ba bolailwe ke mollo ba bangwe ba tshabile, Phetole a tsa felo fao a go dira badimong ba setshaba sa Balobedu ba ro reya leina ba re ke Tlatza. Kgosi Phetole a hwa.
- 4 10. Barwa ka barago ba gagwe ba sala fao. Kgosi ya ba Mohale mme yena a tloga motseng o wa Kgumelong a rotoga le noka ya Molototsi a ya a hwetsa thabana a dula gona le setshaba sa Balobedu. Morwa rrawe Mahasha a sala Kgumelong ka baka la mosadi wa gagwe e le moimana. A re ke tla tla ke le hwetsa. Modike a leba thoko ya bohlabana-tsatsi a ya a dula Kgaufsi le noka ya lehlaba le legolo. Ba bitsa felo fao gore ke Tsena-Kolo.
11. Mo pushong ya Mohale go ilwe ga thwa gape gore Badimong Tlatza e be felo ga Serapa sa dikgosi. Motse wa kgosi o be o bitswa Lenokwe o le godimo ga thabana yeo. Kgosi Mohale a hwa gona moo thabeng yeo. Barea ba gagwe ke ba:-
- Seale, Mothibi, Sekgopo, Seepe Sebela le Sefomolo. Bona ba lwela bogosi wa bogoshing e swanetse go ba Seale.
12. Seale a swara modiro wa bogoshi. Barwa rrawe ba tloga, ba tloga fao ka baka la gobane ba be ba lwela go ba dikgosi. Moswara Seepe e le mothibi. Moswara Seepe ke gore molatedi wa kgosi. Kgosi Seabe a kguduga Lenokwe a leba thoko ya South a dula godimo ga thaba e telele felo fao ga bitswa Lebywang.
- 5 Lebywe ke gore lefsika. Lebyweg ke gore felo ga Lefsika.

13. Go falala ga bo morwa rrawe Seepe a tloga a tswa ka sefate sa thaba ya Tlatsa a ya thoko ya bodikela tsatsi a fihla dithabeng tse dikgolo tsa ga makgoba, mo go bitswang Wood. Bush ba go reya leina ba re ke Bodups.

14. Jefomolo yena a ya thoko ya bodikela tsatsi a tsela noka tse tharo mosukudutswa le mokeetsi le letaba le lenyane a dula ka mosoola wa noka ba re ke ga Mmamaila.

15. Sebela a tloga a ya thoko ya South a phatsa noka ya letaba le legolo a dula mo go bitswang Mareng.

16. Yo mongwe ke Koma-Sekgopo.

1. Sekgopo sa bo mafudi a Mohale. Sekgopo o kgopamile Malesa a mmamere, Sekgopo Lenaka la Ramaropeng ke Maputla a putlela Mehlatlareng. Agelang morwa Mohale Seding, Mokgubidung ga fata tsa go loma thobela le petanya maru pula o nesa ka lerata, Phiri tshaba meso morwa Mmantopole Moloi ga bonwe ka mahlo.

3 Setshaba sa ga Sekgopo ga se se segolo ke moloko o tee le Balobedu ba tlogile Bolobedu mehlang ya kwale ga go busa kgosi Seale.

4. Moeta-pele wa bona e bile Koma. Ba ile go tloga ba ya ba dula Maruteng nageng ya Mauba. Ga Sekgukpune. Koma a hwela gona. Gomme Sephomolo morwa wa gagwe a goma a feta, ga Mphahlela a sepela a fihla Phukubweng bohlabatsatsi bya Polokwane. A hwetsa ba ga Leshabane ba agile gona. Yena a aga gona mmotong o bitswang Marotholong.

5. Ba ga Leshane ba be ba lema mashemo kgweting ya Lehlaba. Gomme ngwageng o Sephomolo a fihlago ka ona dinonyana tsa ba jela mabele kudu. Mme kgosi ya ga Leshabane ya bitsa pitsong gore ba eletsane ka mo ba ka fedisago dinonyana tseo ka gona.

6. Kgosi yeo ya laela gore le yena Sephomolo a ile pitsong le banna ba gagwe gwa dirwa byalo ka ga a boletse.

7. Mo pitsong Sephomolo a eletsa ba ga Leshabane gore banna ba swanetse go tsea dilepe, gomme ba rema dihlang le dikela tse dikgolo ke mo dinonyana gagolo dithaga di tlogo tloga ka gobane go sena mo di ka agago dihlang gona.

8. Ka letsatsi le ba kwanego gore ba tlo rema dihloga tseo, Sephomolo a laela banna ba gagwe gore ba tsee mesebe le mara e re gola ba ga Leshabane ba le godimo ga dihlang ba ba hlaba ka yona ba ba bolaya.

9. Barwa ba Balobedu ba dira bjalo ka taalo ya mong wa bona, ge ba ga Leshabane ba tsenwa ke mesebe ya dikobe ba hwa. Masaledi a tshaba ba fihla gae ba bitsa basadi ba ya Tswetla. Ga Mmamaila, le ga Mashapa le thoko tse dingwe.

10. Sephomolo bjale a ba kgosi, ka gore ba ga Leshabane ba tshabile.

8 11. Sephomolo a tsofala gomme a hwa. Morwa wa gagwe Mmamakobe a ba kgosi yena a dula mmotong o ba reng Makwarele Maboya yena a latelwa ke Sekgopo yo lehono ba mmitsago ka phoso ge ba re Sekgotsho.

12. Mothseudi Sekgopo a latela Sekgotsho yena a tsia basadi ba ba ntsi kudu ke yena papago Mmamakobe ya tsebyang kudu lehono wa go busa mengwaga ye masome a mararo le mentso ye mebedi. hwile ka la di 13 Hlafa February 1922. Ka la 7 la kgwedi ya semphe ke kgotse March morwagwe a bewa bogoshi. Leina la gagwe ke Matsorwane Sekgopo.

13. Gona le lesodi la go siisa la dihlang tse ntsi tse dikgolo lebotong la noka ya Lehlabane mo ba reng ke badimong. Ke mo go iswago bahu ba bogoshing, go bolokwa gona. Ga go motho yo a dumelwago go rema gona le nyaka dikgong. Ge yo mongwe a ka hwetswa, o lefa ka kgomo. Ke ona makala a arogilego mehleng ya kgosi Seale naga e be e sale lesoka go sena batho ba bantsi.

9 14. Kgoshi Seale a hwa mo thabang ya Lebyweng Barwa ba Seale ke ba:-

Mokoto, Kgashane le Mohalepe.

15. Mokoto a thoma go busa setshaba yaba kgosi e tumilego e retwago. E le yo bogale ke yena kgosi ya mafelelo mo bogoshing bya banna a busa lebaka le letelele a hwa. Barwa ba gagwe ke ba:-

Mmalekutu Seepe Morwatsehla Mmampeule le ngwananyana Modjadji. Ka go realo bogoshi bywa boela ka lapeng labo

ngwananyana. Mmalekutu a lwela bogoshi ka gobane Modjadzi e le ngwananyana a tsaba a dula le Rangwanangwe Thako felo ga lesoka mo go bitswang Lekgwareng. Mmalekutu a sala a busa setshaba. Lebakeng la gagwe gwa hlokega pula gwa ba le komelelo e kgolo batho ba bolwawa ke tlala, gwa ba le diphoofolo tse ba reng ke dikata kwane nageng ka moka.

16. Tsa fetsa batho. Ke gona setshaba se befelwa sa nyatsa Mmalekutu ka gobane go se na pula. Ke gona ba bitsa Modjadji a tsea setulu sa bogoshi pula ya thoma go na. Ke yena kgosi ya mathomo mo bogoshing bya basadi Modjadji a tsebywa nageng ya South Africa ka moka gore Modjadji ke Modira pula. (Modjadji the rain maker). Magoshi a lefase ka moka a loba pula go Modjadji. Palo ya magoshi a beng a loba pula ka bananyana le dikgomo le ka tse dingwe ke a:-

Mmengwato, Baphalaborwa, Batlokwa, Moshweshwe, Raphahlelo, Hlaping, Sechele, Mafikeng, Zululand, Motsela, Mashao, Mphafudi, Nkwe Kgolo, Mmalebogo, Moletsi, Ramapulana, le ba bangwe. Yena a hwa.

17. Modjadji wa bobedi o bitswa Mmasalanabo o ya pe poya wa apa mpe ba tloga ena o be a busa ka sehlogo pušong ya gagwe go ba go bolawa batho ba go thweng ke baloi le ba ba tselang molao wa setshaba. Mmasalanabo a hwa ka 1896.

18. Bogoshi bya tsiwa ke Modjadji wa lehono e a bitswang Kesethwane goba Kewele ke yena kgosi ya lehono.

Kgosi tsa banna 4

" " basadi 3.

RM/

END. S. 136.